جيئنداڻي مري ويو

کيتري بہ تکڙ ڪندي، آفيس ۾ سويل پهچڻ مون لاءِ اجان تہ ناممڪن ئي رهيو آهي. ان ڏينهن تہ ناٽڪ لکي پورو ڪيو هوم سو خوشيءَ ۾ پئي سوچيم، اڄ ڪنهنجو بہ ڊپ ناهي ڪرڻو. بس هڪ ئي ڏن سوار هئي تہ ڪنهن طرح لنچ ٽائيم ۾ وڃي جيئنداڻيءَ کي سندس آفيس ۾ هيءُ ناٽڪ ٻڌائي ايندس. هتي کي بہ ٿي ڦوڪون ڏيئي گرم ڪري ورتم. جلدي جلدي فائيل کولي پڙهڻ لڳس تہ فون جي گهنٽي وڳي. اڄ ڪلهہ ياريءَ دوستيءَ جو دائرو ايترو تہ وڏي ويو آهي، جو جند ئي اڙجي ويئي آهي. ”الاجي کهڙو آهين پٽيا چوندي فون کنيم. ڪوئي گنگهي رهيو هو. چيم، ”پائي ڪير آهين؟ جيئنداڻي آهين؟“

ڏاڍو ڳورو آواز آيو، ”جيئنداڻي مري ويو.“

”هان، جيئنداڻي مري ويو؟“ منهنجي هٿ مان رسيور ترڪي ويو. رسيور کڻي وري پڇيم، ”ڪڏهن؟“

”اڄ صبح جو ائين بجي.“

منهنجون ته ٻه ٻه ويئون ڇهه ٻه ويئون. پنج منٽ اڳ ۾ جيئنداڻيءَ سان ملاقات بابت ويٺي سوچيم. واقعي ”بندي جي من ۾ هڪڙي، صاحب جي من ۾ ٻي“ ٿي نظر اچي. ليڪن ”نو آتما“ ڊرامي جو ڇا ٿيندو؟

من پڇيو، ”جيئنداڻيءَ جي مري وڃڻ جو توکي ڏک ڪونهي، رڳو ڊرامو نه ٿي سگهندو انجو ڏک اٿيئي؟“

مون چيو، ”ها. مون جيڪا ڊرامي لکندي نو آتما جي شڪل پنهنجي سامهون رکي هئي سا ته جيئنداڻي جي ئي هئي. هو ئي منهنجي ڊرامي جي جان هو. سندس قداور آڪار، جڏهن عجيب رنگن جي روشنين وچ مان ظاهر ٿي چوي ها، ”ساٿيو هڪ آرسيءَ تي پٿر لڳو ۽ آرسي ٽڪر ٽڪر ٿي پيئي پر پوءِ ... آرسيءَ جي هر ٽڪري ۾ نظر ٿو اچي، نو آتما جو عڪس. زماني وارن وشواس جي آرسيءَ مٿان ناستڪتا جو پٿر هنيو آهي، مگر عجب ته ڏسو هرڪو ٽڪرو بڻجي پيو آهي نو آتما جو عڪس. ڀڳوان جو عڪس. انيڪ ڀڳوان بڻجي پيا آهن هن جڳ اندر. انيڪ انسان، جن ملڪ جي سک دک لاءِ پاڻ کي جوابدار کڻي ٺهرايو آهي... اسان سڀني ٻه...“

اوچتو پنيءَ تي ڪنهن ٺڪ هنيو. مڙي ڏسان سانولاڻي هو، ”اڙي

دوست پنهنجو جيئنداڻي مري ويو.“

”نہ تہ. “

”هينئر ئي تہ فون آيو. “

”دوستن کي خبر ڪيئي اٿيئي. “

”منهنجو تہ موڊ ئي خراب ٿي ويو آهي. “ مٿي تي هٿ رکي ويهي رهيس.

”اڙي يار هوڏانهن ”سنمان“ ناٽڪ لاءِ هال بڪ ڪرائڻ ويا هوندا ۽ جيئنداڻيءَ ڪانسواءِ پلا مکيہ رول ڪير ڪندو؟“

”پنهنجي نئين ڊرامي ”نو آتما“ ۾ بہ تہ جيئنداڻيءَ جوئي مکيہ رول رکيو هوم..“

سانولاڻي هڪو ڪٺو زنده دل رفيق آهي اسانجو. ڊرامي لاءِ پرميشن وٺڻ، هال ۾ انتظام رکڻ وغيره جهڙا ڪم اسين کيس سونپيندا آهيون. ڪيترن وقتن تي اسانجي ڊئريڪٽر سندس ساراهہ ۾ ائين بہ چيو هوندو تہ، ”سانولاڻيءَ کان سواءِ جيڪر هي ناٽڪ ايترو جلد پيش ڪري ئي نہ سگهون ها. “ مگر اڄ سيني کي خبر پئجي ويندي تہ جيئنداڻيءَ کان سواءِ ڊرامو ئي اسٽيج تي اچي نہ سگهندو...

”ڇڏ يار تون بہ زالن وانگر ٿو ڳوڙها ڳاڙين. مان ڏس ڪيئن چپ ويٺو آهيان. نہ تہ مون لاءِ تہ جيئنداڻي يار، دوست، سچو صلاحڪار، خبر ناهي ڇا ڇا هو... اجان ٿيون ڏينهن بہ گڏ هئاسين..“

”سانولاٽي چئہ هو ڪنهنجو يار نہ هو؟ پوءِ بہ اسان کان وڌيڪ اڄ اسانجي قوم ڪجھ وڃايو آهي، جڏهن سنڌين جي ڏکن سورن جو اظهار ڪندو هو، تڏهن ايڏي جذبي سان ڳالهائيندو هو جڻ ساري قوم منجهس سمائي پيئي آهي..“ منهنجو من ڀرجي آيو.

سانولاٽيءَ هٿ کان ڇڪي چيو، ”بس يار روح هو روح. سيني انسانن سان ائين مليو پيو هو، جڻ ڪا وچ ۾ ڀت ئي ڪين هئي. پارٽ ۾ نئين سماج اڏڻ لاءِ اهڙائي جيو ڪپن... ليڪن دوست هتي ويهي رهڻ مان ڪجھ نہ ورندو. هل سندس زال کان تہ پڇون آخر ٿيو ڇا جيئنداٽيءَ کي.“

مان ڏکو ساھ کڻي اٿي کڙو ٿيس. سانولاٽيءَ نيڪ ئي چئي رهيو هو. پنهنجي باس کان موڪل وٺي ٻين دوستن کي فون تي خبر ڪيم. اڳيئي ناٽڪن پيش ڪرڻ سبب گهٽيون موڪلون ڪائي چڪو هوس، سو ڏاڍيءَ ريڙھ پيڙھ ڪانپوءِ مس موڪل ملي.

سانولاٽيءَ چيو، ”منهنجو دوست هيراننداٽي ڪار کڻي ٿو اچي، گڏجي ٿا هلون.“

مون چيو، ”پوءِ تہ اوشا کي بہ فون ڪري گهرائي وٺون. جيئنداٽيءَ جي ڊرامن ۾ هن جو بہ ساھ آهي.“

سانولاٽيءَ چيو، ”ليڪن اٿيئي رڳ، فون تي نہ ٻڌائجانس تہ جيئنداٽي گذاري ويو، آفيس ۾ ئي روڄ راڙو شروع ڪري ڇڏيندي.“

”مون کي بہ خبر آهي تہ اسانجي هن سهڻيءَ ڪلاڪار جو روئڻ

سندس ڳنڍي ٻڌو مهمان آهي. ليڪن ڪنهن ڳالهه ڪانسواءِ موڪل ڪيئن ملندس؟

پر عجب ته فون تي چيائين، ”اجها تي اچان؟ چڱي جمت آهي هنن سهڻين چوڪرين جي آفيسرن تي.

”هاڻي مسئلو آهي، هن چوڪريءَ کي جيئنداڻيءَ جي موت جي خبر ڪيئن ٻڌائجي. جي هتي آفيس ۾ اچي رئڻ ۾ چٽڪي ته سڄي آفيس جو پين ڊائون اسٽرائيڪ چالو تي ويندو. “

سانولاڻيءَ چيو، ”ليڪن ڪيس ٻاهر به ٻڌائي سگهجي ٿو. “

مون چيو، ” ٻاهر ته پاڻ وڏيڪ مشڪلات درپيش ايندي جو ڪيس روئندو ڏسي، اوايا سوايا ماڻهو الائي ڪهڙا انومان ڪندا. “

”ته پلا نه ٻڌائيندا سينس اهڙو فون ڇو ڪيئه هچارئيءَ کي؟

”ٻڌ سانولاڻي، رڳو چونداسونس ته جيئنداڻي سيريس آهي. “ هن نهراءَ تي شريمان سانولاڻيءَ جي ڪاٻي ڏر وارو نمونو ته ٿمجي ويو. پر انتظار جي پڪيءَ اسانجي ماڻڪين ۾ هر پل پئي سٽڪا هنيان.

ڪنهن طرح سپيئي گڏجي هيرانانداڻيءَ جي موٽر ۾ چڙهي وڃي جيئنداڻيءَ جي گهر پهتاسين. رستي ۾ هيرانانداڻيءَ جي سوالن کي اشارن ۾ ئي گهٽي ڇڏيوسين. اسان ٻنهي مان به ڪنهن اکر نه پئي ڳالهايو. ورلي ناڪو لتاڙيوسين ته اوشا جي بي صبريءَ سندس اکين کي آلو ڪرڻ به شروع ڪري ڇڏيو. جيئنداڻيءَ جي دروازي جي گهنٽي وڄايم. سندس شريمتيءَ اچي در کوليو. اڪثر ته سندس نظر اسان

مٿان ڪرندي آهي تہ قهر ٻٽجي، ڇو تہ جيئنداڻيءَ ڪي رات جو دير تائين ڊرامن ۾ ترسائڻ لاءِ شريمتيءَ جي نظر ۾ اسين ئي جوابدار هئاسين. انهيءَ ڪري اسانکي بہ ذرا شريمتيءَ تي چڙ هوندي آهي. پر اڄ..... اڄ تہ اسان جي اکين ۾ هن مائيءَ لاءِ همدرديءَ جو درياءُ پلٽيو هو.

بس مون تہ ڪيس جيئنداڻيءَ جي ڪاميابيءَ لاءِ راتين جو سک وڃائيندڙ، ٿڌي روٽي کائيندڙ، اوسيئڙا ڪيندڙ، خبر ناهي ڪيترين صفتن واري ديويءَ جو لقب ڏيئي ڇڏيو.

اوشا تہ يڪدم سندس گلي ۾ ٻانهن وجهي، ”ڪتي سمهيل آهي جيئنداڻي“ ڇوندي ڪيس اسان ڪان پري ڇڪي ويئي.

اسين دوست سڀ وائڙا ٿي وياسين ڇو تہ سامهون ڪمري ۾ ڊريسنگ ٽيبل اڳيان وينو ٽلهي ٽوال سان مٿو اگهي رهيو هو جيئنداڻي...

”اڙي تون جيئنداڻي؟ “ اسان ٽنهي ڪان رڙ نڪري وئي. ٻيءَ ڪن ئي مون غصي ۾ ايرڪي ڇيو، ”تہ فون ڪنهن ڪيو هو اڄ ؟ “

”مون ئي تہ ڪيو هو... پلا پنڌرهن ڏينهن بہ ڪوئي جيئري دوست ڪي وساري سگهندو آهي؟ تڏهن ڇيم مري ويو جيئنداڻي. ڇو خار نہ لڳندا؟“

”اڙي پائي ٽن ڪلاڪن جو ناٽڪ لکيو اٿر. “نئين آتما“ ڇيم سرپرائيز ڏيندو سان“ ليڪن ٽهڪڙن وچ ۾ ٻڌي ڪير.